

Rastres, LàsERS i Goril·les

Col·lecció **Tria la
Recerca**

Trobareu una col·lecció de materials per aprofundir diversos aspectes relacionats amb els contes, així com altres contes, a l'adreça següent:

conteslaurajoan.cat

Autors: Bea Cordero i Salva Ferré (Eduscopi)

Il·lustració: Marina Martín

Edició: Salva Ferré i Bea Cordero (Eduscopi)

Coordinació del projecte: Rafel González i Olga Campillo

Disseny i maquetació: Joan Mateu (Zigor Disseny)

Traducció i correcció: T&S, Traduccions i Tractament de la documentació, SL

Assessorament: Jordi Galbany Casals

Gràcies al Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació de la UB per la seva col·laboració.

Comitè editorial: Joan Gómez Pallarès, Iolanda Font de Rubinat, Olga Alay,

Salvador Maturana, Rafael González i Olga Campillo.

© **2022** Eduscopi, S.L., sobre el text

© **2022** Marina Martín, sobre els dibuixos

Copyright de les il·lustracions del Fons Jordi Sabater Pi: Oriol Sabater. Pàg.: 6,8,9,31 i contraportada.

Generalitat de Catalunya

Departament de Recerca i Universitats

Direcció General de Recerca

Dipòsit Legal:

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Reconeixement - No comercial - Sense Obra Derivada (by-nc-nd). Se'n permet la reproducció, distribució i la comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets (Bea Cordero i Salva Ferré d'Eduscopi, sobre text; Marina Martín, sobre els dibuixos; Generalitat de Catalunya, sobre l'edició). No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.ca>

Rastres, Làsers i Goril·les

Generalitat
de Catalunya

La setmana que la classe de quart B va anar al parc a estudiar primats va començar amb una excursió al zoo.

- És com mirar-se en un mirall!
- Quins ulls!
- És una noia o un noi?
- M'està mirant, m'està mirant!
- Eh! Es pentinen entre ells?

La classe bull d'excitació davant els goril·les.

- Hi ha una foto d'un goril·la molt vellet —diu la Luciana, sempre encuriosida per tot el que veu.
- És una foto del Floquet de Neu —els explica la mestra.
- De qui?
- El Floquet de Neu. Va ser el goril·la més famós del món.

Tots se la miren amb posat interrogant. La Maria, la mestra de quart B, decideix no desapropitar l'oportunitat. Se li ha acudit una idea.

Quan s'allunyen de la zona dels goril·les, la Maria demana silenci i parla a tota la classe.

- Ja que volem saber tantes coses dels goril·les, he pensat que podríem fer una recerca. I podem muntar una exposició amb el que aprendrem. Preguntaré a la biblioteca del barri si ens la deixen muntar allà.

La classe se la mira expectant. Sembla que han rebut bé la proposta.

- Això sí, haurem de ser molt rigorosos amb la ciència que expliquem i muntar-ho tot d'una manera senzilla i entretinguda. Què us sembla el repte?

Tothom es posa a parlar alhora, preguntant com ho faran, demanant temes concrets. La Maria somriu. Sap que, durant uns dies, la classe es convertirà en un equip de recerca. I comença a preparar amb la classe aquest nou projecte.

Al cap d'uns dies, la classe treballa dividida en grups. S'han recollit les preguntes que tenia tothom i cada grup ha cercat informació per provar de respondre'n algunes. Avui és el primer dia que les posen en comú. I la Maria es guarda una sorpresa.

- El Floquet de Neu no tenia els cabells blancs perquè fos vellet, ja va néixer així. Era un goril·la albi —explica la Zaynab.
- És l'únic goril·la albi que s'ha conegut —matisa en Biel.
- L'inici de la seva història és una mica trist —comença la Martina—. Uns caçadors van matar tota la seva família. El Floquet es va salvar pels pèls.
- Pels pèls blancs? —diu, sense poder evitar-ho, en Marcel.

Alguns nens i nenes riuen. La Martina somriu i continua:

- Doncs potser sí. Com que el van veure tan diferent, el van vendre a un naturalista català que hi havia a prop estudiant els goril·les. Es deia Jordi Sabater Pi i va ser molt conegut internacionalment.
- I just aquest any, el 2022, fa cent anys del naixement d'en Jordi Sabater Pi —conclou en Biel.

La Martina no es pot estar d'ensenyar-los un dibuix:

- Mireu com dibuixava! Amb els seus dibuixos podia recordar millor com eren els animals que estudiava. Els feia a la seva llibreta de camp, on recollia tota la informació de les seves recerques. S'havia de fixar molt i molt en tots els petits detalls. Els dibuixos li servien per conèixer millor els animals.
- Hem trobat una frase molt bonica d'en Jordi Sabater Pi —afegeix en Biel—. Bé, de fet, no és una frase, són cinc verbs que s'han de dir tots seguits: dibuixar, observar, conèixer, estimar, protegir.
- I no només dibuixava goril·les! —intervé novament la Martina—. També va estudiar altres animals, com els ximpanzés. Va veure que eren capaços de fabricar bastons que feien servir per desfer la sorra dels termiters. Després agafaven els tèrmits amb les mans i se'ls cruspien. És a dir, feien servir eines, com nosaltres quan fem una pala per remoure la sorra de la platja. També va estudiar la granota goliat, que és la més gran del planeta, i un ocell amb un nom molt llarg: l'ocell indicador de la mel cua de lira.

La Maria mira a la porta de l'aula, somriu juganera i demana la paraula:

- Molt ben explicat, noies i nois. Permeteu-me que faci una pausa en la posada en comú, però és que acaba d'arribar la sorpresa que us tenia preparada.

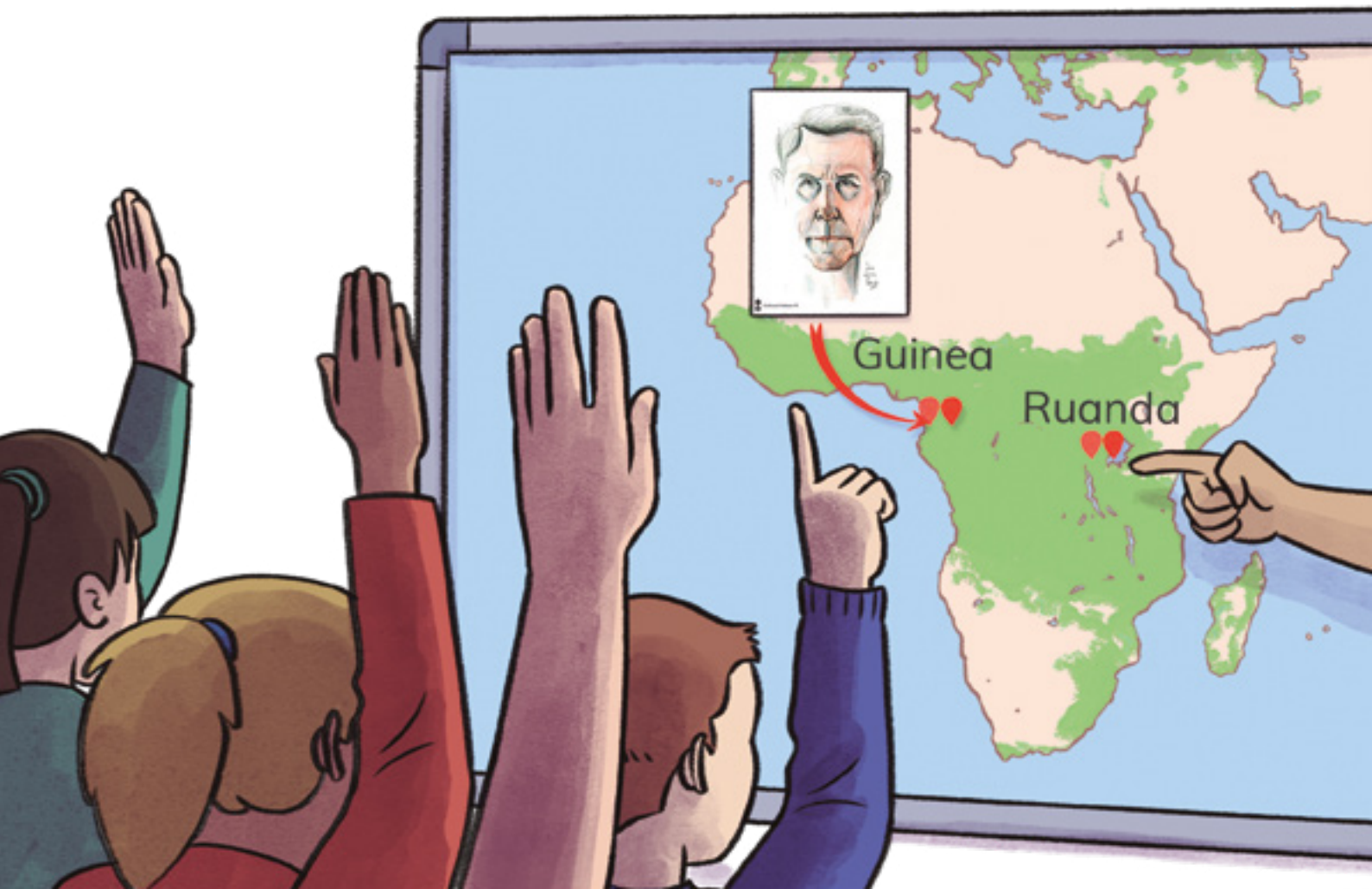
Totes les mirades es dirigeixen a la porta. Qui ha vingut?

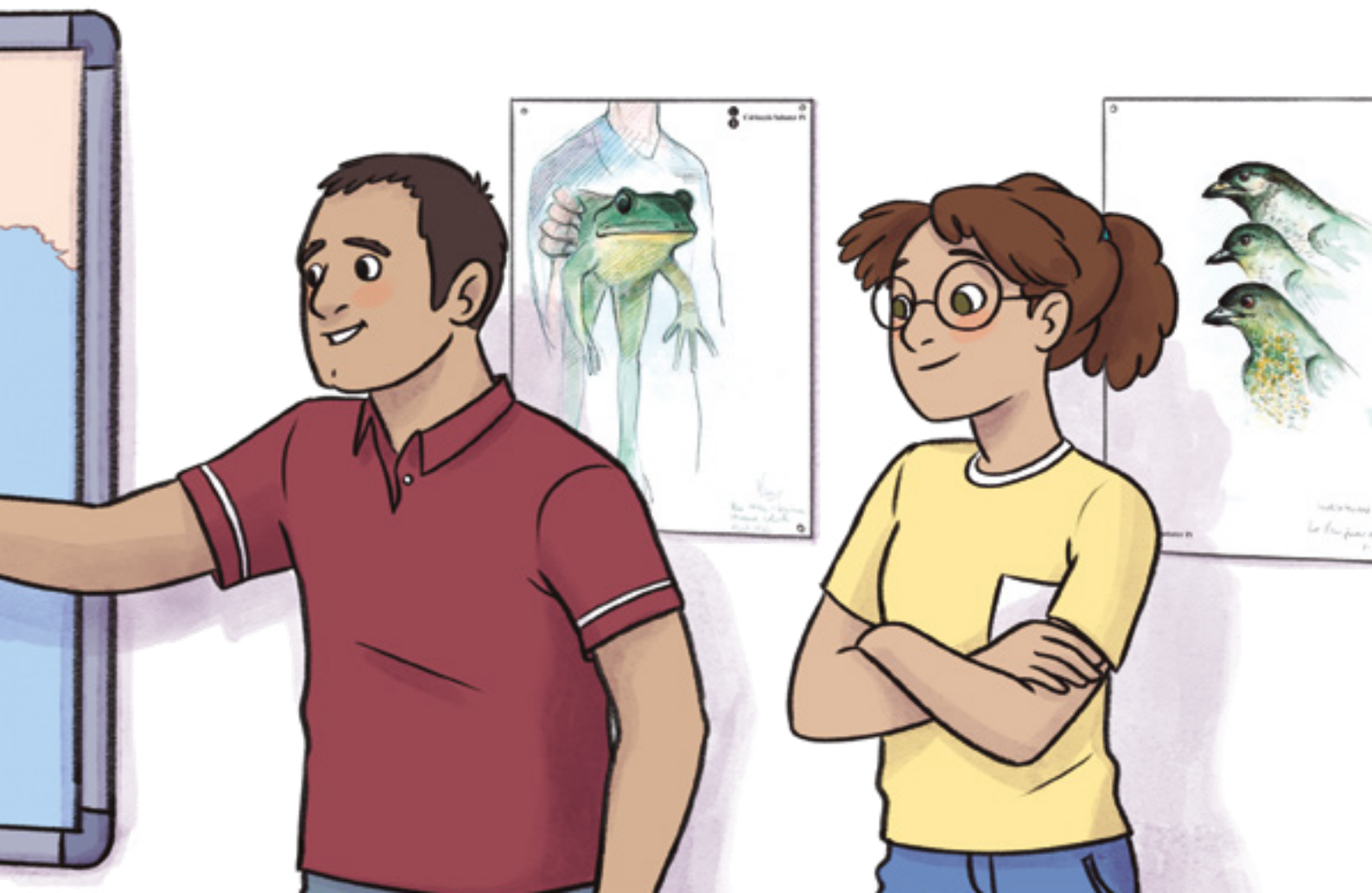
- Us presento en Jordi Galbany, un investigador de goril·les i ximpanzés que ha viscut uns quants anys a l'Àfrica, en un dels llocs que va visitar en Jordi Sabater Pi. Moltes gràcies per venir a parlar amb el nostre equip de recerca.
- És tot un plaer —contesta, afable, el convidat—. M'ha dit la vostra mestra que teniu algunes preguntes per a mi.

Un bosc de mans s'alça com si s'haguessin coordinat.

- Per què ens assemblem tant als goril·les?
- Perquè, en certa manera, són els nostres cosins d'entre tots els animals. Fa uns quants milions d'anys va viure una re-re-re-rebesàvia tant dels goril·les com de les persones. Això fa que ens hi assemblem físicament i en la forma com ens relacionem els uns amb els altres. De fet, tant els humans com els goril·les o els micos som primats, compartim característiques com ara tenir un cervell gran o unes mans especialment hàbils. Per això, és tan interessant estudiar-los.

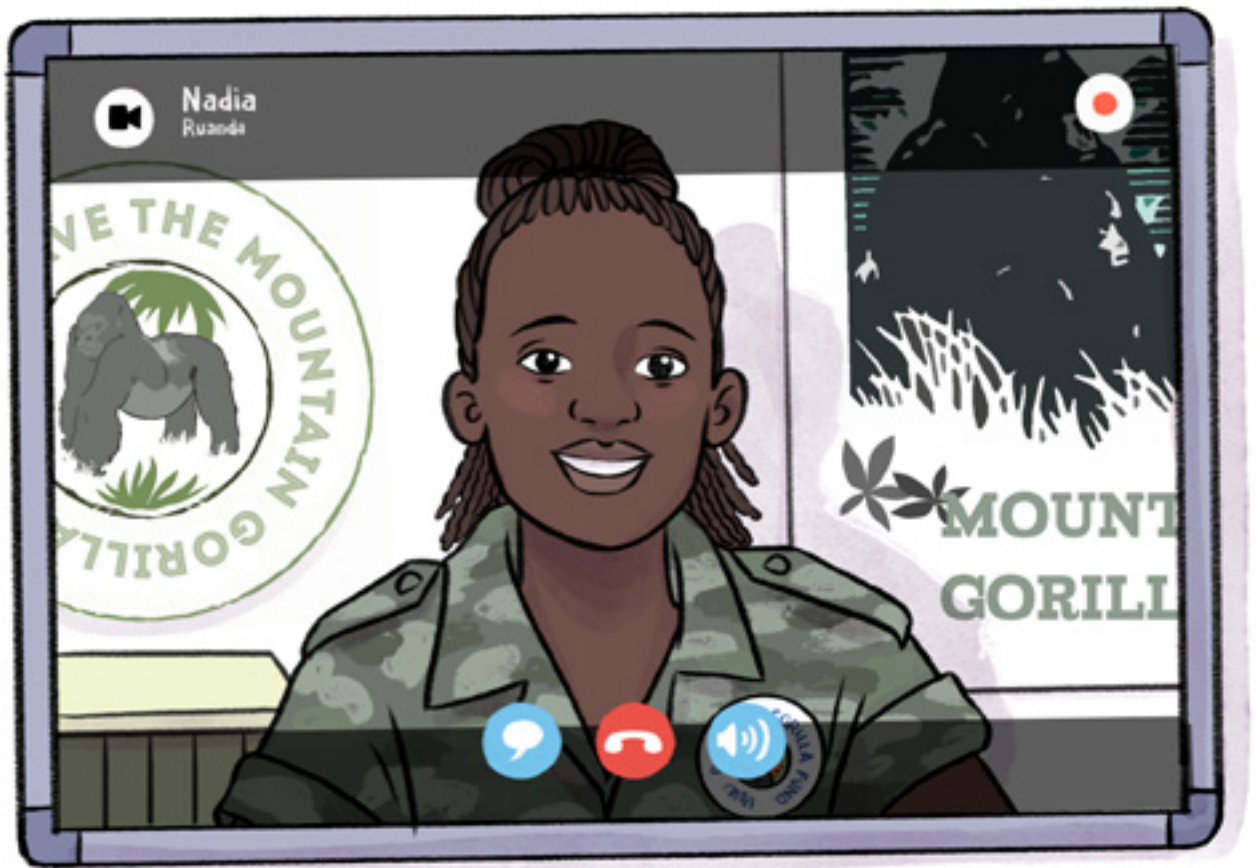
- Has viscut amb ells?
- Bé, els he estudiat i cada dia hi estava molt i molt a prop, sí.
- On eres?
- Els goril·les els he estudiat principalment a Ruanda.
- És on va viure el Floquet?
- No, el Floquet vivia a Guinea Equatorial. Allà és on va arribar a les mans d'en Jordi Sabater Pi. Els goril·les de Guinea i Ruanda són diferents entre ells. Jo vaig estudiar els de Ruanda, seguint les passes de la Dian Fossey.
- Nosaltres hem trobat informació sobre aquesta investigadora. Va ser molt important, oi? Volia protegir els goril·les que estudiava i la van acabar matant per això —intervé l'Aina.
- Exactament. La Dian Fossey i en Jordi Sabater Pi van ser dues persones que van canviar totalment la manera d'entendre, estudiar i protegir els goril·les. El centre de recerca de Karisoke, a Ruanda, el va fundar la Dian Fossey l'any 1967. És justament en aquest centre on vaig passar diversos anys estudiant els goril·les. En aquest centre hi treballen més de cent vint persones, la majoria ruandeses. I avui volia que en coneguéssiu una.

- Ha vingut algú més? Des de Ruanda? —pregunta la Najat amb els ulls com unes taronges.
- No ben bé. Farem una connexió en línia —aclareix en Jordi mentre va preparant l'ordinador—. Ella és ara a Karisoke, i té moltes ganes de conèixer-vos. Hola, Nadia!
- Hola a tothom! —somriu la Nadia des de l'altra banda de la pantalla.
- La Nadia Niyonizeye és una jove investigadora ruandesa. Està quasi cada dia amb els goril·les. Moltes preguntes us les podrà respondre millor que jo —aclareix en Jordi cedint la paraula a la Nadia.

Dit i fet, la selva de mans torna a alçar-se i la Maria assenyala en Pablo, que de seguida pregunta:

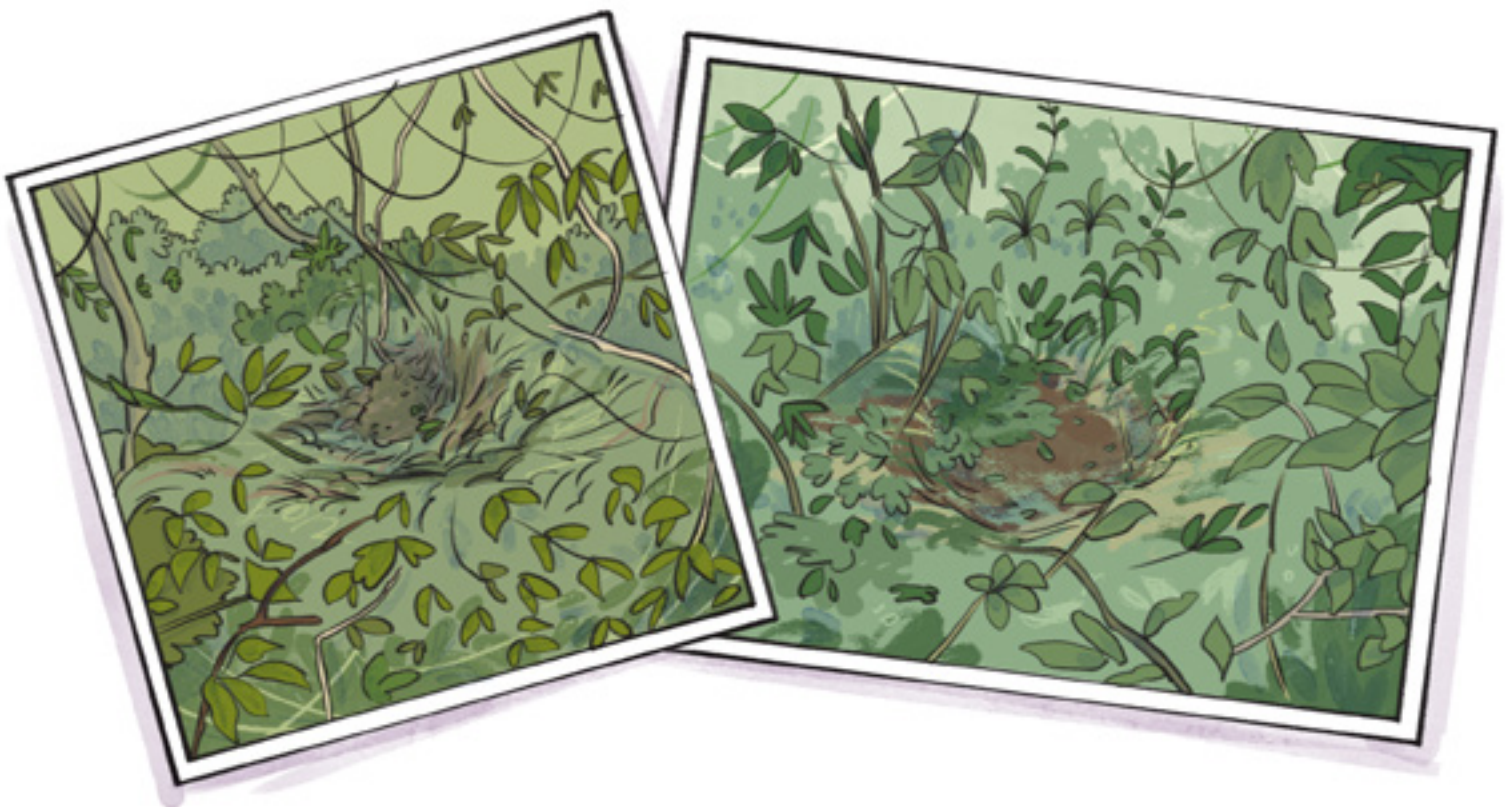
- Com sabeu on són els goril·les? Nosaltres hem trobat que viuen en llibertat a la selva i que es mouen d'un lloc a l'altre. Però, llavors, els heu d'estar seguint nit i dia?

- No exactament, els seguim durant el dia, però quan marxa la llum tornem a casa a dormir. L'endemà al matí, molt d'hora, preparam el material. Abans de les set del matí, agafem el cotxe cap al Parc Nacional dels Volcans, que és on viuen. Llavors entren en acció les persones rastrejadores, que són qui busquen els rastres del dia anterior i els segueixen fins als nius que fan els goril·les per passar la nit.
- Nius? Com els dels ocells? — se sorprèn la Najat.
- Espereu, que comparteixo la meva pantalla i us ensenyo algunes fotos —anuncia la Nadia—. Com veieu, són nius mooolt més grans que els dels ocells i només hi cap un goril·la, o una goril·la i una cria petita. Els construeixen per dormir o descansar, cada dia en un lloc diferent. Normalment, els fan arran de terra amb plantes i vegetació terrestre.

La Nadia continua la seva explicació:

- Un cop trobats els nius, continuen buscant rastres per veure on han anat. Cerquen petjades, excrements, restes de menjar o vegetació aixafada. Així acaben localitzant el grup de goril·les. Amb una mica de sort, trobem els goril·les en deu minuts, però altres dies ens hi podem estar hores.

- Podeu jugar amb els goril·les? —pregunta en Jan, que s’ha afanyat a tornar a aixecar la mà.
- Ha, ha, ha —riu, divertida, la Nadia—. No és gaire bona idea. Entre altres coses, estudiem el comportament dels goril·les dins del grup. Si ens féssim amics o amigues d’un exemplar, estaríem interferint en la nostra pròpia recerca.
- Ostres, és clar. Llavors esteu sempre amagades? —torna a intervenir en Jan.
- Doncs, no. Amagar-nos tampoc no és bona idea. De fet, pot ser molt perillós, els podríem espantar i ens podrien atacar. En Jordi Sabater Pi, que també va estar una temporada aquí treballant braç a braç amb la Dian Fossey, va estudiar molt sobre aquest tema. Abans, als goril·les se’ls considerava uns monstres terribles. Però després d’analitzar tots els atacs documentats, en Jordi Sabater Pi va trobar que en realitat els goril·les només empen la violència quan se senten atacats. I penseu que, per a ells, una invasió del seu territori o apropar-te massa a les seves cries també pot ser un atac. Cal anar amb molta cura.
- Aleshores, com ho feu per estudiar-los? —pregunta l’Àlex amb cara d’espantat.
- El que fem és acostumar-los a la nostra presència —continua la Nadia—. Volem que es comportin de manera normal, com si no hi fóssim, però sabent que hi som. La gran pionera en això va ser la Dian Fossey. Sabia que per poder estudiar els goril·les els havia de poder reconèixer

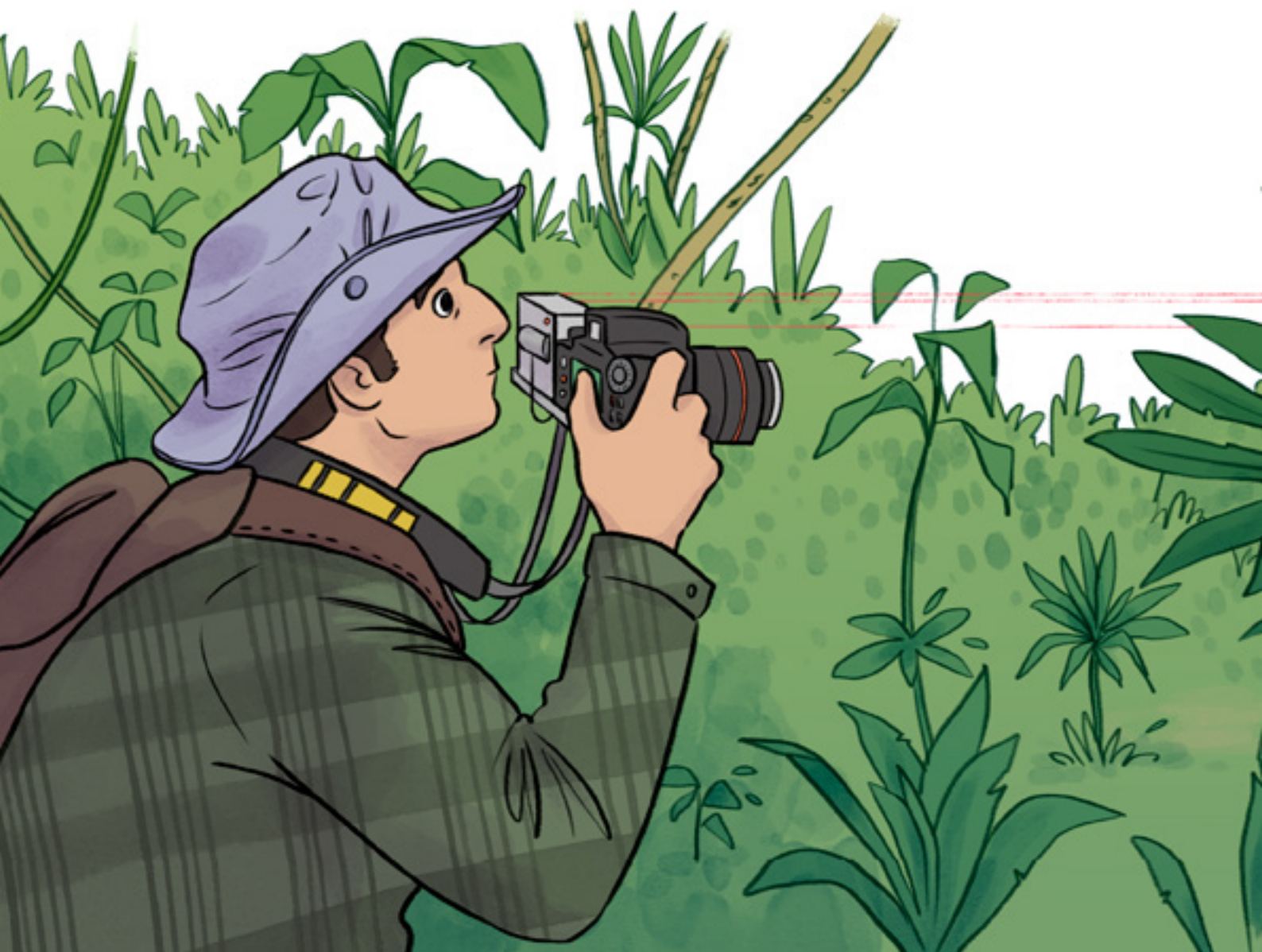

individualment. Els havia de poder observar de molt a prop. Llavors, per aconseguir que s'acostumessin a ella el que feia era imitar-los: feia els seus gestos, caminava com ells (així amb els artells) feia els seus sorolls, i fins i tot menjava el mateix que ells.

- Com ho feu per reconèixer els goril·les? Jo els veig tots iguals — pregunta la Yihan, amb molta curiositat.
- És cert que ens poden semblar molt iguals, i cal tenir l'ull molt entrenat per reconèixer-los individualment. Però hi ha algunes coses que podem diferenciar molt fàcilment. Per exemple, els mascles són molt més grans que les femelles. De fet, poden arribar a pesar el doble que elles.
- Apa, el doble? —se sorprèn la Yihan.
- Un mascle pot arribar a pesar cent vuitanta quilos. Mascles i femelles creixen més o menys igual fins als vuit anys, que és quan comencen l'etapa adulta. A partir d'aquí, les femelles creixen a poc a poc, mentre que els mascles continuen creixent molt de pressa fins als catorze anys.
- De fet, una de les coses que estudiem al parc és precisament això: com creixen els goril·les —intervé en Jordi—. Aprofitaré per fer-vos una pregunta jo a vosaltres. A la vostra família mesuren quants centímetres creixeu cada any?

- Sí, a casa meva ho fan —confirma en Martí, entusiasmat de tenir alguna cosa en comú amb els goril·les—. Les meves mares ens fan estar molt drets contra una paret i fan una marca amb el llapis. Ho fan cada any, el dia del nostre aniversari.
- Molt bé! I segurament també us mesuren quan aneu a la consulta mèdica. Això és més o menys el que fem nosaltres, tret d'un petit detall, nosaltres no podem portar els goril·les petits a la consulta cada cop que els volem mesurar. Ho hem de fer mentre estan al seu hàbitat, i a certa distància. Per això, fem servir làsers.
- Com a les pel·lícules de l'espai? —pregunta en Pol, cinèfil de mena.

En Jordi s'aixeca i es treu un punter làser de la butxaca.

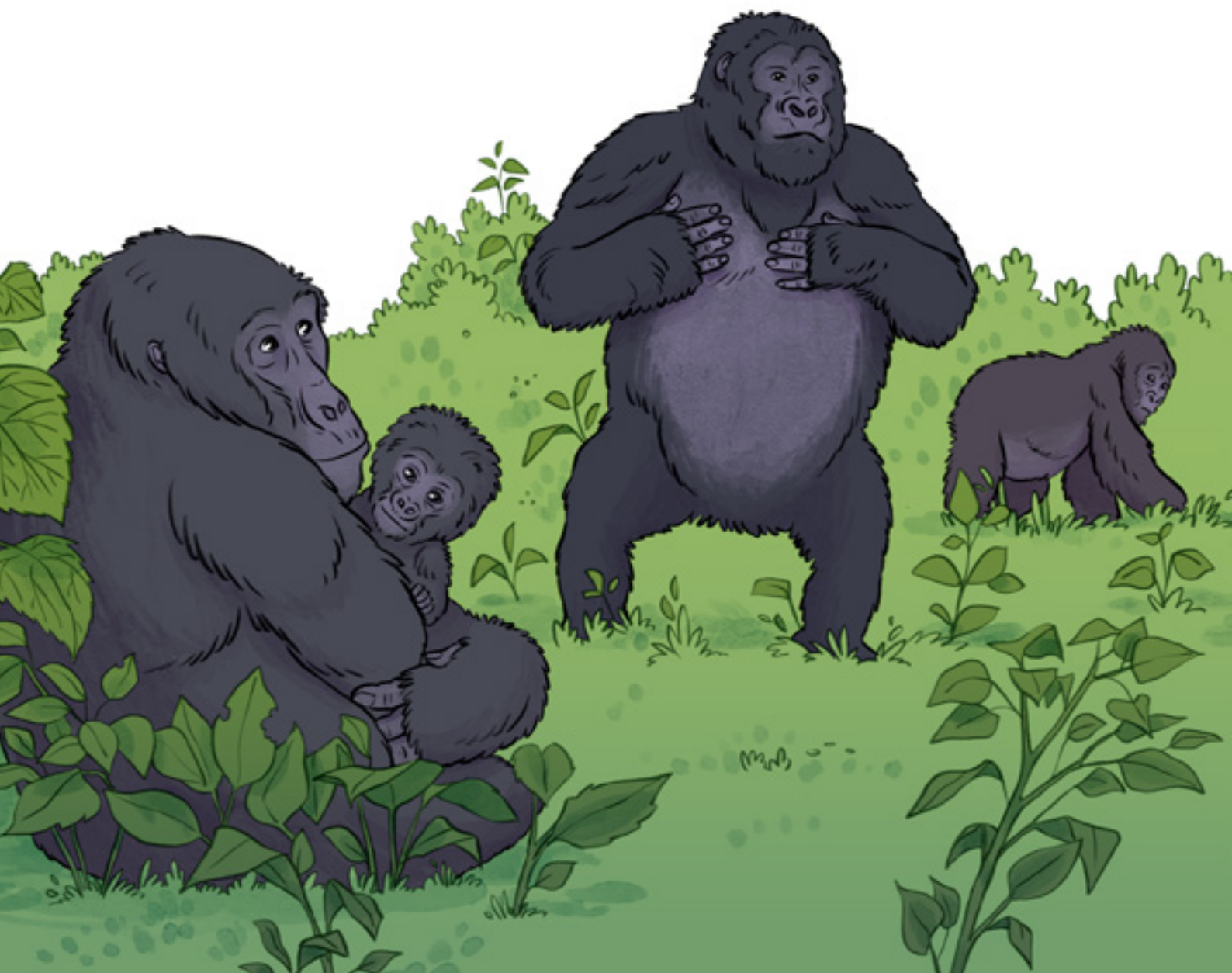
- Més aviat com aquests petits que trobem a les botigues —explica mentre ensenya com funciona enfocant la llum cap a la paret—. Apuntem dos làsers paral·lels cap a la cria de goril·la (no patiu, no noten absolutament res) i després fem una foto amb una càmera. Podem mesurar la distància entre els làsers al pèl de la cria i d'aquesta manera calculem la seva mida exacta. El meu camp de recerca ha crescut molt d'ençà que podem fer servir els làsers. Penseu que a l'època d'en Jordi Sabater Pi no tenien aquestes eines. Si ja va aconseguir tot el que va aconseguir, imagineu-vos què hauria pogut fer amb tota la tecnologia actual!
- Aquesta mesura la repetim a moltes cries diferents —intervé la Nadia—. El que volem saber és si creixen al ritme adequat o si hi ha alguna cosa que fa que creixin menys. Potser els costa trobar menjar. O potser són cries d'una mare massa jove.
- Nadia, al nostre grup hem vist que també es pot saber com és de gran un goril·la pel soroll que fa quan es dona cops al pit. Però no ho acabem d'entendre —apunta en Biel.

- Déu-n'hi-do, quina recerca que heu fet! Abans de parlar d'això us vull explicar un secret. Sabeu que gairebé tothom els imita malament? Tothom es dona cops al pit amb els punys tancats quan en realitat ells ho fan amb els palmells ben oberts.

La Maria ha de demanar calma a la classe, perquè la majoria dels nens i nenes comencen a donar-se cops al pit.

- Els goril·les fan servir els cops al pit per comunicar-se entre ells — continua la Nadia—. I, per respondre a la teva pregunta, com més gran sigui un goril·la, més greu serà el so que faci quan es dona cops al pit. Així, els altres goril·les es poden fer una idea de com és de gran el mascle a certa distància i prendre decisions, com ara fugir-ne o anar a trobar-lo.

- Al meu grup hem trobat que els goril·les són herbívors. Què és el que més els agrada menjar? —pregunta en Pablo.
- Correcte, els goril·les són herbívors —confirma en Jordi—. Tenen molta sort perquè viuen envoltats de menjar que els agrada molt. És com si visquessin dins una gran amanida.
- Que avorrit menjar sempre amanida!— es queixa l'Àlex.
- Per a ells no, t'ho asseguro —respon la Nadia somrient—. Els encanta menjar una planta que es diu espunyidella. I també cards i api silvestre. Ah, i brots tendres de bambú, encara que els han d'anar a buscar a les parts baixes del parc.
- Vosaltres també feu dibuixos dels animals com feia en Jordi Sabater Pi? —pregunta la Martina, sempre interessada en l'art.

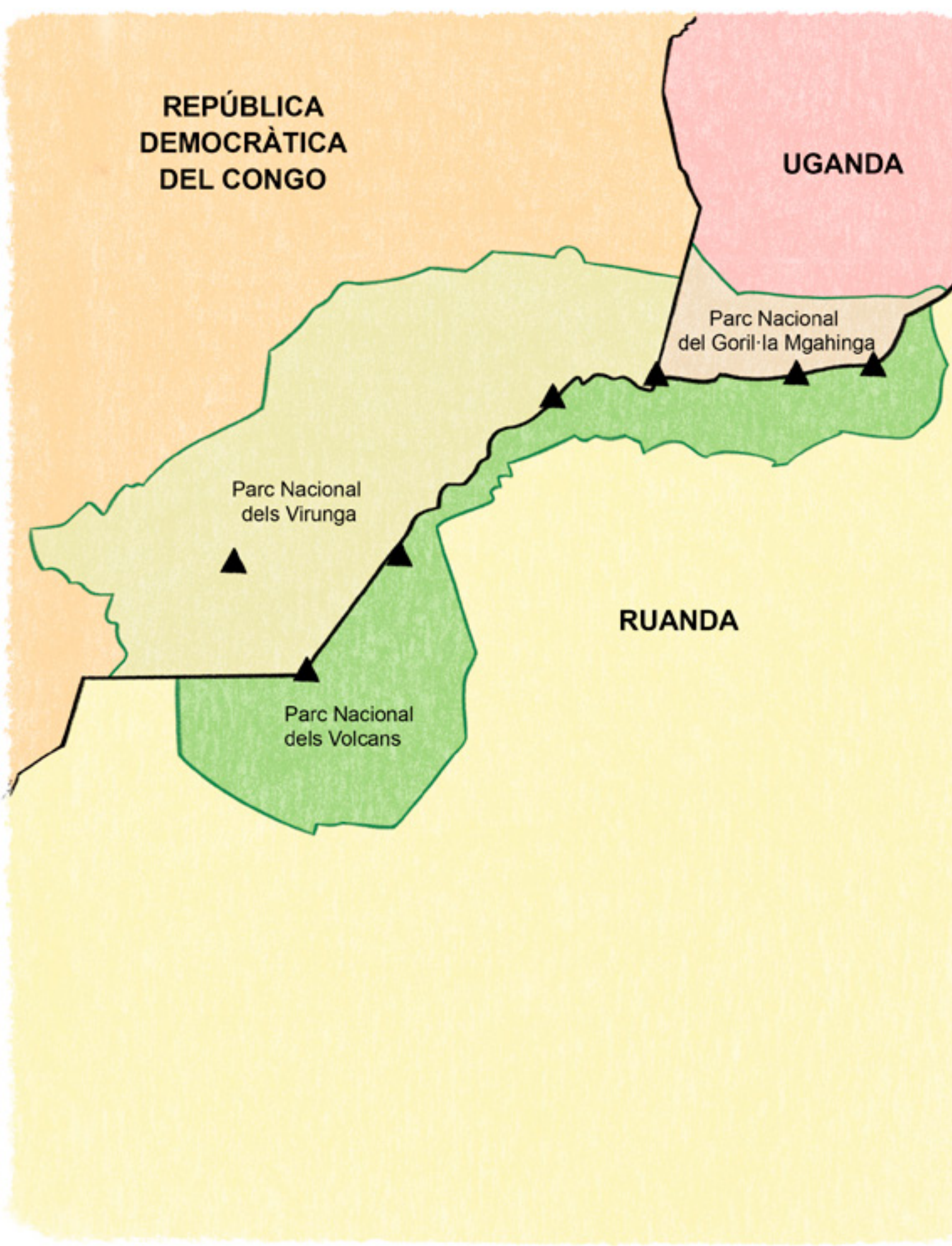
- Tant de bo dibuixéssim com ell! No. En general, nosaltres fem fotografies. I observacions: recollim moltes, moltes dades sobre els goril·les. Per posar-vos un exemple: durant una hora ens fixem en un individu concret i apuntem cada deu minuts què fa. Després, canviem de goril·la i fem el mateix. I així tot el dia, cada dia de l'any. Anotem si mengen, caminen, descansen o juguen. I també apuntem quan passen coses excepcionals, com una baralla entre dos grups o si s'estan aparellant.
- Gràcies a aquestes observacions constants —continua la Nadia—, hem descobert que, quan descansen en grup, sempre s'asseuen d'una manera determinada. El líder es posa al bell mig del grup. Acostuma a ser un mascle «esquena platejada». Al voltant seu s'hi asseuen les femelles i, una mica més lluny, els altres mascles. Imagineu-vos tot el que podem saber només fixant-nos en com s'asseuen.
- Nois, noies, podeu fer una última pregunta a la Nadia, que ja gairebé és hora de plegar —anuncia la Maria.

- És perillós viure a la selva? —pregunta la Laia, que és poruga de mena.
- Doncs, una mica sí. Aquí al parc hi ha barrancs molt profunds i, si et despistes i caus, et pot costar molt sortir-ne. També hi ha animals perillosos i molestos. A les abelles, per exemple, no els agrada gaire que les molestin...
- A mi em fan molta por les abelles —assegura la Laia, que ja ha començat a moure els braços espantant possibles abelles imaginàries.
- Mira, en això també ens assemblem als goril·les. No els agraden gens i, si n'hi ha, fugen espantats —contesta la Nadia, riallera.
- Pensava que hi hauria animals perillosos més grans —intervé l'Àlex, una mica decebut.
- I tant. Els búfals, per exemple, s'amaguen entre la vegetació i et poden donar un bon ensurt —intervé en Jordi—. O els elefants, però només hi són a l'estiu i són difícils de veure. I els humans també som un perill. Malauradament, encara hi ha caçadors furtius que volen matar goril·les i altres animals.

La indignació de la classe és més que evident.

REPÚBLICA
DEMOCRÀTICA
DEL CONGO

UGANDA

Parc Nacional
del Goril·la Mgahinga

Parc Nacional
dels Virunga

RUANDA

Parc Nacional
dels Volcans

- Un dels nostres objectius principals aquí al parc és la conservació de l'espècie —els tranquil·litza la Nadia—. Volem aconseguir fer créixer la població de goril·les de Ruanda. És una tasca molt difícil, perquè el parc nacional és molt petit i està envoltat de pobles i conreus que no el deixen créixer. Podríem dir que viuen en «illes de bosc». Els grups de goril·les necessiten més espai perquè la població augmenti i l'espècie deixi d'estar en perill d'extinció. I aquesta és una de les tasques més importants que hem d'aconseguir en el futur.
- De fet, aquesta tasca de conservació es va iniciar a l'època d'en Jordi Sabater Pi, i ell en va ser un gran impulsor —intervé en Jordi—. En el seu cas, després d'inspeccionar diferents territoris de Guinea utilitzant avions, va poder localitzar les zones més adequades per ser protegides.
- Noies, nois, s'ha acabat el temps. Moltes gràcies, Nadia i Jordi, per totes les explicacions, farem una exposició esplèndida.
- I tant! Tinc moltes ganes de veure com queda. Envieu fotos! Adeu, classe! —s'acomiada la Nadia des de l'altra banda de la pantalla.
- Adeu, Nadia! Espero que ens vegem aviat! —afegeix en Jordi, mentre comença a tancar l'ordinador i també s'acomiada de la classe.

En sentir el timbre, tots els cosins i cosines dels goril·les de la classe surten d'escola.

- Ei, avui és dimarts, ens veurem al parc dels Pins? —pregunta la Martina.
- Sí, i tant! Què us sembla si juguem a fer la nostra recerca? Com si fóssim en Jordi Sabater, en Jordi Galbany o la Nadia Niyonizeye, aquí al parc —proposa la Zaynab.
- Però al parc no hi ha goril·les —respon l'Àlex, una mica sorrut.
- No, però podem estudiar les persones que hi trobem. En Jordi ha dit que tots som primats. Si són els nostres cosins, no deuen ser tan diferents! —rebat la Martina.
- O si no, sempre ens podem imaginar que són goril·les! —suggereix, riallera, la Zaynab.
- Oh! Que divertit! Jo m'hi apunto —exclama en Biel—. De gran vull ser com la Nadia i anar a estudiar animals a l'Àfrica.

Al cap d'unes hores, el grup és al parc, amagat sota uns arbustos.

- D'acord. Som a l'entrada de la selva, vull dir del parc, preparats per començar l'expedició - anuncia la Martina—. A veure, què és el primer que ens han dit en Jordi i la Nadia?
- Jo me'n recordo! Primer hem de fer de rastrejadores —apunta la Zaynab—. Heu portat la lupa? Recordeu, hem de buscar restes de menjar, petjades, herba aixafada. Tothom a buscar!

Després d'uns segons de cerca intensa, dues veus exclamen:

- Ja ho tinc! He trobat un rastre. Mireu, closques de pipes, n'hi ha pel camí que va a la pista de bàsquet.
- I jo n'he trobat un altre! Aquest és allargat, com de rodetes. Van pel camí del parc infantil.

Què han de fer?

Seguir el rastre
de closques de pipes.
Ves a la pàgina 24

Seguir el rastre
de les rodetes
Ves a la pàgina 29

- Què fem ara? —pregunta la Martina.
- No ho sé. Hi ha moltes persones i està gairebé tot ocupat. Quin avorriment! Necessitem més espai! —es queixa l'Àlex.
- Ens passa el mateix que als goril·les a Ruanda, el parc hauria de ser més gran —apunta la Zaynab.
- Però, com es podria fer si està envoltat de carrers i edificis? —es pregunta en Biel.
- Quan sigui gran —anuncia la Martina—, seré l'alcaldeessa i faré que hi hagi molts més parcs plens d'arbres i plantes perquè tothom en pugui gaudir.
- Tant de bo! De moment, haurem de tornar a casa, que s'apropa l'hora de sopar —diu en Biel—. Fins demà!

Ves a la pàgina 31

Segueixen el rastre de les pipes fins que arriben a la pista de bàsquet. A un costat de la pista hi ha un grup d'adolescents al voltant d'un banc.

- Mireu! —diu la Zaynab—. Aquí tenim un grup d'exemplars que podem estudiar. De moment, ja sabem que no acostumen a llençar les closques de les pipes a la paperera —afegeix mentre es mira el grup amb desaprovació.
- Els podríem proposar un partidet de bàsquet —proposa la Martina sense poder-ho resistir—. Veig que tenen una pilota.
- Però què dius! Jo voto perquè ens posem al costat i fem veure que juguem a alguna cosa. Per passar desapercebuts —respon l'Àlex.

Què han de fer?

Jugar a bàsquet amb el grup d'adolescents.
Ves a la pàgina 30

Jugar al costat del grup d'adolescents per passar desapercebuts
Ves a la pàgina 28

El grup s'apropa al pare i el fill i la Martina s'atreveix a fer la pregunta, aclarint que estan fent un projecte de ciència per a l'escola.

—Fa 75 centímetres i té 9 mesos, és bastant llarg per la seva edat — respon el pare, somrient.

De sobte, s'adonen que han incomplert una de les coses que els ha dit la Nadia. No poden interactuar amb els exemplars que estudien!

Ves a la pàgina 23

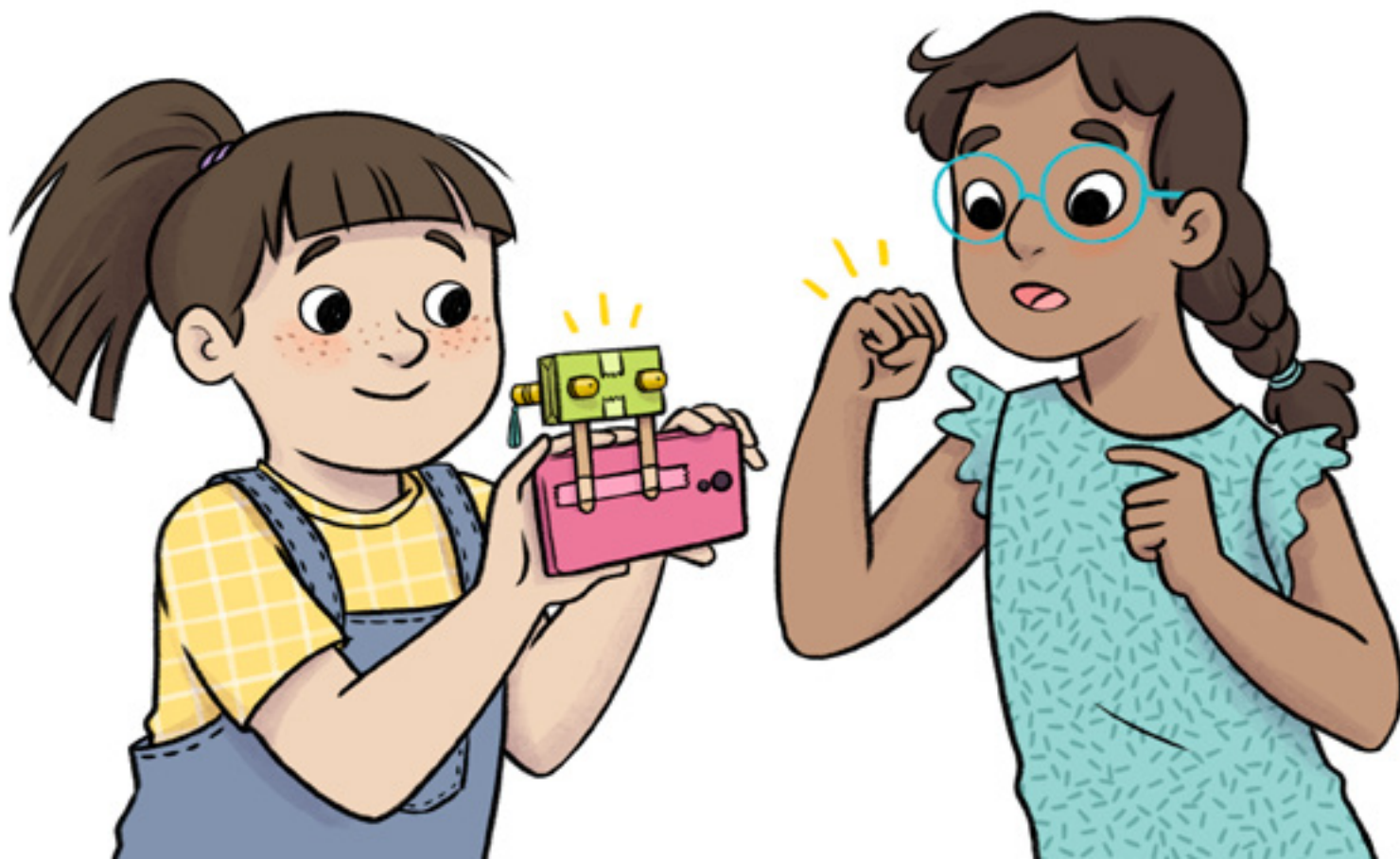

- Vinga, apropem-nos-hi una mica i fem la fotografia —diu la Martina—. Zaynab, posa els làsers davant la càmera. Així, apuntant cap al nadó. A veure, crec que és una mica més petit que la distància entre els dos pals, vull dir entre els dos làsers.
- Un moment, no et moguis! —crida la Zaynab—. Hem de mesurar la distància entre els làsers, te'n recordes? —aclareix després—. Més o menys fa el mateix que la meva mà tancada.
- D'acord, apuntat a la llibreta de camp! —anuncia en Biel.
- Vinga! Fem més mesures, que la Nadia ens ha dit que sempre s'han de prendre moltes, moltes dades! —anima la Zaynab.

Durant una estona, mesuren la llargada dels infants del parc mentre les seves famílies se'ls miren una mica estranyades.

Ves a la pàgina 23

- Què fan? —pregunta en Biel, que s’ha quedat assegut d’esquena.
- Parlen i miren el mòbil. És molt curiós, hi ha una noia que està al mig del grup, i els altres l’envolten.
- Deu ser la líder —opina la Zaynab.
- De què parlen? —torna a preguntar en Biel—. No ho puc sentir, hi ha massa soroll.
- És impossible sentir-ho. Tenen la música massa alta!
- I no només ells... Ara ve una persona que corre que també porta la música ben forta.
- Que no saben què són els auriculars?
- I ara també passa una moto trucada pel carrer del costat! Quin escàndol! —es queixa l’Àlex.
- Els goril·les també feien molt de soroll donant-se cops al pit —recorda la Martina—. Deu tenir res a veure amb la gent que va fent soroll pel carrer?

Tots es queden pensant, conscients, per un moment, del volum dels sorolls amb què conviuen.

Ves a la pàgina 23

—A què podríem fer veure que juguem? —pregunta en Biel.

—A bales? Jo tinc aquí les meves —proposa la Zaynab.

Es posen a jugar a bales i fan que cada cop rodin més a prop del grup d'adolescents. A poc a poc, s'hi apropen. Al principi, alguns se'ls miren desconfiats. Fins i tot, en algun moment pensen que els faran fora. Però al cap d'una estona ja s'han oblidat d'ells.

—Ho hem aconseguit —xiuxiueja la Martina somrient—. S'han acostumat a nosaltres. Ara ja els podem estudiar de ben a prop.

Ves a la pàgina 27

Segueixen el rastre de rodets fins a arribar al parc infantil. Allà, un pare i un nadó (amb un cotxet al costat) juguen al sorral.

- Mireu, una cria d'humà. Hem de mesurar-la per poder estudiar si està creixent a bon ritme —recorda la Martina.
- Jo he portat la càmera —diu en Biel, fent un rectangle amb els dits com si estigués enquadrant.
- I jo els làsers —diu la Zaynab, que ha agafat dues branquetes de terra.
- Però, no serà més fàcil si ho preguntem al pare directament? —pregunta l'Àlex—. Segur que ho sap.

Què han de fer?

Fer la fotografia.
Ves a la pàgina 26

Preguntar-ho al pare.
Ves a la pàgina 25

La Martina s'apropa al grup d'adolescents i els demana si volen jugar un partit. Al principi sembla que no estan gaire motivats, però de mica en mica formen dos equips i la pilota comença a anar amunt i avall.

En Biel no n'està convençut. La Nadia els ha dit que no s'ha d'interactuar amb els exemplars que es vol estudiar. Però, la veritat, també li sembla divertit jugar un partidet.

—D'acord! —claudica—. Però el joc de recerca a la selva el farem un altre dia, eh?

 Ves a la pàgina 23

L'endemà a classe es posen a treballar en l'exposició amb tot el grup.

La Nadia i en Jordi els han enviat unes fotos maquíssimes. A més, l'alumnat també ha trobat moltíssims dibuixos al Fons Jordi Sabater Pi de la Universitat de Barcelona. Estan pensant a ambientar la biblioteca com si fos una selva, amb plantes i sons d'animals. Volen que totes les persones del barri puguin fer-hi una passejada, conèixer els goril·les i comprendre per què és important protegir-los.

La Maria mira orgullosa com treballen... Quan es tracta de comprendre i d'explicar el món que els envolta, la classe de quart B... tria sempre la ciència, tria la recerca.

La classe de quart B rep una visita molt especial que permetrà l'alumnat endinsar-se en la recerca més puntera sobre goril·les que es fa a Catalunya i a l'Àfrica. En aquest viatge, coneixerà la figura de Jordi Sabater Pi, un naturalista català que va estudiar el comportament de molts animals. Finalment, escollirà la recerca que els portarà a descobrir que les persones ens assemblen molt als goril·les, els nostres cosins evolutius.

conteslaurajoan.cat

